

Jazz, tánc, képfelület

Szirtes János sorozatához

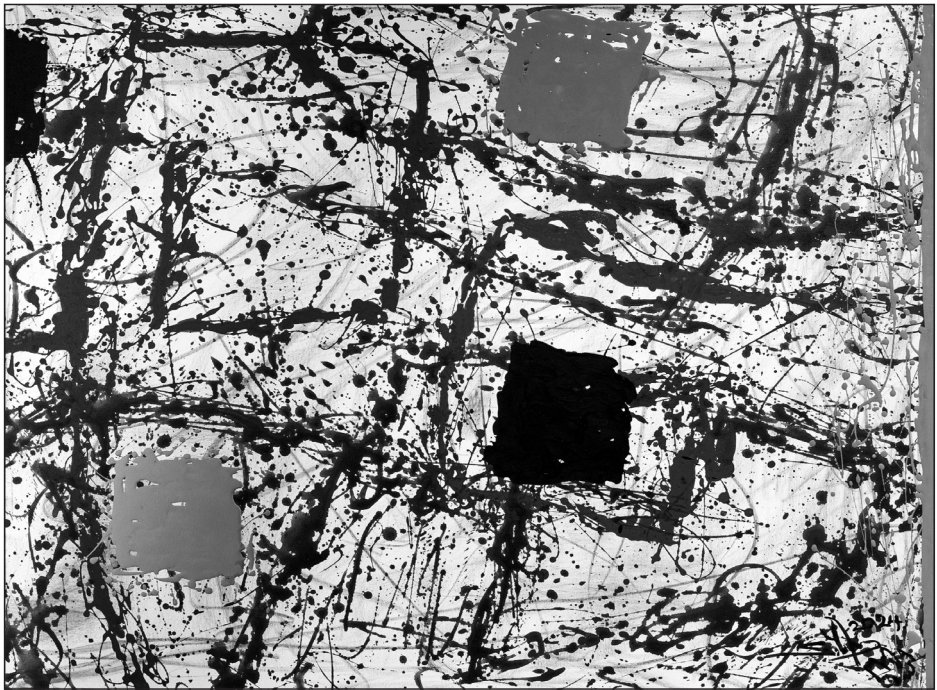
Láttam [...] angyalfejű hipstereket égve az éjszaka gépezetében a csillagos dinamóhoz fűződő hajdani égi kapcsolatért Allen Ginsberg: Üvöltés

40

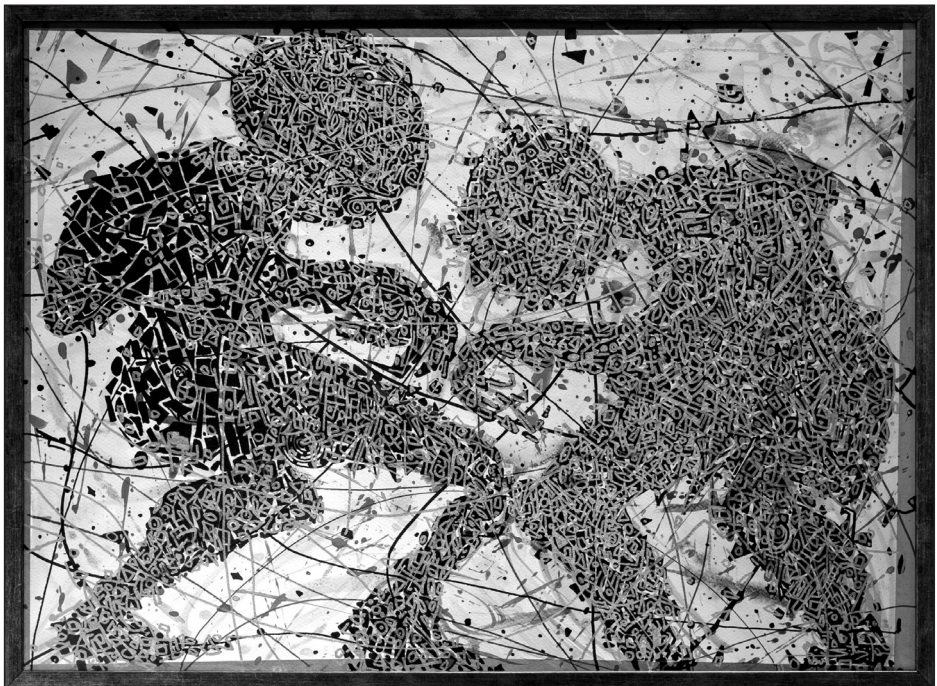
Absztrakt expresszionizmus! – mutathat rá elégedetten a szemlélő akár a szoba másik sarkából, könnyedén skatulyázva be Szirtes János új sorozatát, az *Aranyköpés | +36 Celsius-fokot*. Bizonyos szempontból igaza is lenne; a képek a felület elsődlegességét hangsúlyozva foltokból, csurgatott, fröcskölt festéknyomokból épülnek fel, talán csak az aranypor használata nem jellemző erre az irányzatra. A túl gyorsan hozott esztétikai ítélet és a velejáró stíluskategória zártsága azonban amennyire segíti az értelmezést, annyira meg is gátolja, hogy közelebb kerüljünk a művek valódi értékéhez. Egy idő elteltével, a képek részletesebb vizsgálata során feltűnik, hogy azok a tiszta sík vizualitás mellett nem hajlandóak feladni a figurativitást, illetve a képi referenciákat. A 6.-on mintha tört szárú hangjegyek lennének? Ezen az úton elindulva, ha a szemlélő tovább vizsgálja a képeket, új tapasztalatokra tehet szert; elsöre talán nem tűnik fel, de a sorozat képeinek jelentős részét alakok, méghozzá táncoló, ölelkező emberek népesítik be. Egyes képeken könnyebb felismerni (14. vagy 15.), máshol sokkal tovább tart (10. vagy 3.). Érdekes dolog történik, amikor a látvány így tudatosan a szemlélőben: a sorozat eltávolodik az 50-es évek New York-i festészetétől, de a ritmus, a vibrálás megmarad, és valamilyen fura módon egyesül a figurákkal, akik így mozogni látszanak, és mintha ugyanannak a kornak és helynek zenéjére, az örökkön lüktető jazz ütemére táncolnának. Ez az élmény annyira erős, hogy utóképhatásként a nyilvánvalóan absztrakt képek (7., 17., 18.) is mozogni látszanak.

A sorozat így tartalmi folytatása és egyben kifordítása a korábbi *Nem vagyok Egyedül* képeknek. Ott ugyanis a figurák és az absztrakció iránya éppen ellentétes volt, szemlélőnk valószínűleg jóval előbb vette észre az alakokat, és társít hozzájuk mozgásformákat (legyen az törzsi tánc vagy klaszszikus balett), és csak utána a képfelület megmunkáltságát, az apró geometriai jeleket, a felület folyamatos nyugtalanságát.

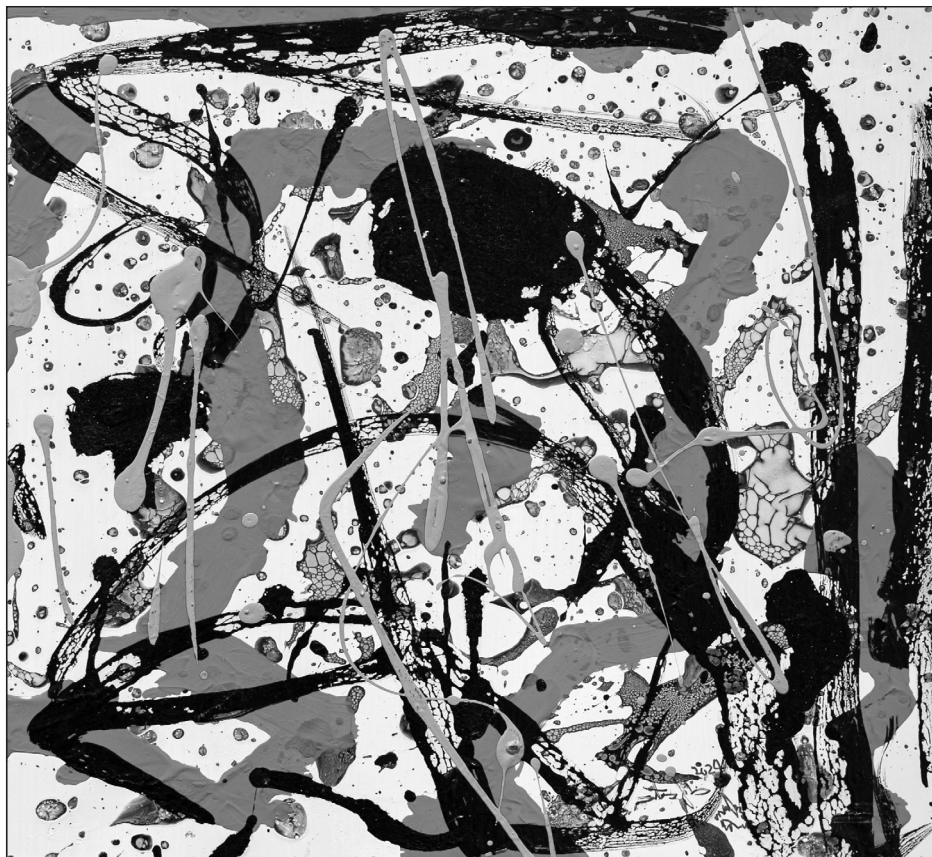
Gárdonyi László

Szirtes János: Aranykőpés 36 – Celsius-fok 7

Szirtes János: Nem vagyok egyedül 8

Szirtes János: Aranykörös 27